

Govor predsednika Fiskalnega sveta ob obravnavi dopolnjenega državnega proračuna za leto 2023 v Državnem zboru RS (12. 11. 2021)

Spoštovani,

ker dopolnjen predlog državnega proračuna za leto 2023 ne vsebuje sprememb, ki bi spremenile oceno, podano ob obravnavi okvira za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2022 do 2024, bom danes predstavil zgolj dva poudarka iz ocene proračunskih dokumentov za obdobje 2020 do 2024, ki se nanašata na leto 2023. Osredotočil se bom na realističnost projekcij v proračunskih dokumentih in na gibanje javnega dolga.

Primanjkljaj sektorja država brez upoštevanja COVID-19 ukrepov naj bi se v letu 2023 glede na leto 2022 zmanjšal za slabih 800 mio EUR, oziroma iz 5 % na 3,3 % BDP. Načrtovano znižanje primanjkljaja v letu 2023 naj bi bilo predvsem posledica predvidene, po oceni Fiskalnega sveta **nerealistično nizke rasti tekočih izdatkov**, v katerih niso upoštevani učinki COVID-19 ukrepov, torej ne gre za t.i. bazne učinke. Tekoči izdatki naj bi namreč v letu 2023 stagnirali oziroma se celo zmanjšali, kar je v nasprotju z dolgoletnim povprečjem. Izstopata predvsem projekcija nizke rasti sredstev za zaposlene in nespremenjena raven izdatkov za socialna nadomestila, v državnem proračunu pa tudi padec izdatkov za blago in storitve, vse brez upoštevanja učinkov COVID-19 ukrepov. V predloženih proračunskih dokumentih zlasti manjka predstavitev ukrepov, ki naj bi tako nizko rasti zagotovili. Če privzamemo nekoliko bolj realistično predpostavko, po kateri bi izdatki v letu 2023 porasli za 3 %, bi primanjkljaj sektorja država brez upoštevanja COVID-19 ukrepov v letu 2023 glede na 2022 nominalno ostal nespremenjen, prav tako kot delež v BDP na ravni blizu 5 % BDP namesto omenjenega zmanjšanja na okoli 3 % BDP.

Javni dolg naj bi v letih 2023 in 2024 ostal višji kot pred krizo, na ravni le nekaj pod 80 % BDP. Pri tem ni toliko pomembno, ali se je dolg med epidemijo povečal bolj ali manj kot v povprečju EU. Dejstvo je, da se je povečal za okoli 15 % BDP in je visok. Kar bode v oči je očitna razlika v zniževanju dolga med obdobjem 2015-2018 in predvidevanjem za gibanje dolga med leti 2021 in 2024, ko učinki COVID-19 ukrepov niso več prisotni v pomembni meri. V prvem obdobju se je dolg znižal za dobrih 12, v drugem naj bi se zgolj za slabe 4 o.t. BDP. Znižanje dolga v prvem obdobju je uspelo ob podobno visoki gospodarski rasti kot je predvidena v prihodnjih letih, a tudi ob izredno spodbudni monetarni politiki ECB, ki je nižala stroške obresti, ter številnimi diskrecijskimi ukrepi, ki razumljivo niso bili popularni. Z vsem naštetim pa se je oblikoval manevrski prostor, da smo ob epidemiji lahko ukrepali tako obsežno kot smo.

Trenutno še ni znano, kakšna fiskalna pravila bodo veljala v letu 2023. Če bodo v pretežni meri uresničene trenutne napovedi gospodarskih gibanj, se bo Slovenija že nahajala v položaju, ko bodo nastopili pogoji za bolj omejevalno naravnano fiskalno politiko. Ta bo morala biti dokazana v realnosti in ne zgolj z zelo nizkimi projekcijami rasti javnofinančnih izdatkov. To še posebej velja v luči tveganja, da bi se lahko stanje javnih financ ob realizaciji nekaterih zakonodajnih predlogov, ki so trenutno v obravnavi v Državnem zboru, v letu 2023 po ocenah, ki jih vsebujejo predlogi, poslabšalo kar za okoli 800 mio EUR. V to vsoto pa še ni vključeno sicer sistemsko urejeno in verjetno dejansko nujno povečanje plač v zdravstvu in socialnem varstvu, dogovorjeno ta teden, ki se bo izkazalo v računih sektorja država in ki v predlogu proračunskih dokumentov po nam znanih informacijah ni prisotno.